

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy ČR k Závěrům vyplývajícím z Dialogu o čistém ovzduší a k návrhu dalšího postupu
Č. J.	04/2019
DATUM ZPRACOVÁNÍ	10. ledna 2019
KONTAKTNÍ OSOBA	Pavel Farkač
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	pfarkac@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR podporuje aktivity českého státu v rámci jeho účasti na Clean Air Dialogue. Kvitujeme, že kroky české strany v oblasti zlepšování kvality ovzduší pozitivně hodnotí taktéž Evropská komise a ponechává České republice prostor k nápravě situace ve věci neplnění dílčích emisních limitů. Pozitivně jsme vnímali taktéž úroveň dialogu, která k tomuto tématu za účasti odborné veřejnosti a zástupců Evropské komise během podzimu 2018 proběhla. Přesto však předkládáme řadu zásadních připomínek, jimiž chceme přispět k větší komplexitě a úplnosti materiálu. Nad rámec konkrétních připomínek pak upozorňujeme, že dokument podle nás zbytečně opomíjí mezinárodní dimenzi spolupráce, v rámci níž by bylo možné s výhodou využít podpory Evropské komise. Máme na mysli zejména otázky související s přeshraničním přesunem v Moravskoslezském kraji, kde je dlouhodobě vědecky podloženo, že trvalá náprava situace není s ohledem na místní klimatické podmínky možná bez spolupráce s okolními zeměmi a rádi bychom vyzvali MŽP k intenzivnějšímu dialogu s kolegy ze zahraničí.

A. OBECNÉ ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY

1. Připomínka k regionální spolupráci ve zlepšování kvality ovzduší

Znění připomínky

Požadujeme, aby český stát prostřednictvím MŽP uznal objektivní nutnost intenzivní mezinárodní spolupráce nad otázkami zlepšování kvality ovzduší. V českých podmínkách od takového kroku očekáváme především zlepšení situace v Moravskoslezském kraji, který je z hlediska parametrů řady polutantů dlouhodobě nejvíce zatíženým regionem ČR.

Odůvodnění

Dimenze mezinárodní spolupráce v předloženém materiálu zcela absentuje. Jsme ovšem přesvědčeni, že trvalá náprava situace v Moravskoslezském kraji není s ohledem na místní klimatické podmínky možná bez spolupráce s okolními zeměmi, zejména pak s Polskem. Tato dimenze je průřezová, nelze ji podřadit ke konkrétnímu sektoru. Na druhou stranu se domníváme, že česká strana by měla využít mezinárodního

rozměru Clean Air Dialogue a žádat v tomto podporu Evropské komise, která je z logiky věci jednou ze stran dialogu s přímým vlivem na členské země.

B. KONKRÉTNÍ ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY

1. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí z domácnosti*, str. 2

Znění připomínky

Požadujeme úpravu a doplnění bodu 3, kdy za text „snížování celkové spotřeby pevných paliv“ navrhujeme doplnit slova „**přechodem k nízkoemisním nebo bezemisním zdrojům**“ a dále navrhujeme doplnit za text „(... jinými OZE), např.“ slova „**náhradou spotřebiči na plynná paliva**“.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- snížování celkové spotřeby pevných paliv **přechodem k nízkoemisním nebo bezemisním zdrojům** (v případě biomasy nutnost nahrazení jinými OZE), např. **náhradou spotřebiči na plynná paliva**, tepelnými čerpadly nebo omezením použití doplňkových zdrojů – topidel (minimálně při zvýšených koncentracích znečišťujících látek v ovzduší), vyšším zdaněním uhlí, popř. úpravou příspěvku na bydlení apod.;

Odůvodnění

V podmínkách ČR lze tepelná čerpadla považovat za OZE zdroj pouze omezeně. Plynové spotřebiče jsou řešením pro snížení emisí pevných částic.

2. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí z domácnosti*, str. 2

Znění připomínky

Požadujeme odstranit text „případně doplněných měření emisí“. Ve stejné části dále požadujeme doplnit novou odrážku „**zavést povinná periodická měření emisí spalovacích stacionárních zdrojů na pevná paliva do 300 kW instalovaného tepelného příkonu**“.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- zlepšení kvality obsluhy zařízení (zejména použití vyššího podílu suchého dřeva - nyní 54 %) především prostřednictvím osvětových kampaní a kontrol technického stavu a provozu zdrojů ~~případně doplněných měření emisí~~;
- **zavést povinná periodická měření emisí spalovacích stacionárních zdrojů na pevná paliva do 300 kW instalovaného tepelného příkonu**;

Odůvodnění

Oblast k řešení vyplývá z diskuze v rámci Dialogu. Emise ze sektoru domácností zcela dominují v emisích B(a)P, PM₁₀, PM_{2,5} a VOC. Bez pravidelných měření skutečných emisí nelze dosáhnout požadovaného snížení emisí. V případě částic PM_{2,5} a benzo(a)pyrenu, jejichž imisní limity jsou překročeny a zdroje v domácnostech tvoří 74% resp. 98% emisí (dle dat ČHMÚ za rok 2016), přistoupí Evropská komise bez

realizace dodatečných opatření s největší pravděpodobností k zahájení nového infringementového řízení, které může vyústit v další finanční postihy.

3. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí z dopravy, str. 2*

Znění připomínky

Požadujeme doplnit nový bod v následujícím znění: „**motivovat obce k intenzivnějšímu zavádění nízkoemisních zón**“.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- **motivovat obce k intenzivnějšímu zavádění nízkoemisních zón**

Odůvodnění

Téma bylo diskutováno rovněž během dialogu s tím, že v současné době tento nástroj v ČR prakticky není využíván. Požadujeme nicméně, aby konkrétní nastavení motivačních faktorů bylo důsledně konzultováno s odbornou veřejností, zejména pak Svazem průmyslu a dopravy ČR.

4. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí z dopravy, str. 2*

Znění připomínky

Požadujeme odstranit předmětnou odrážku týkající se omezení dovozu diesellových vozidel.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- ~~nastavit legislativní pravidla pro omezení rizika dovozu diesellových vozidel, u nichž byl identifikován software k rozpoznávání režimu pro schvalování vozidla z hlediska produkce emisí a k dočasnému nastavení motoru tak, aby byly splněny legislativní požadavky na schválení vozidla do provozu;~~

Odůvodnění

Z předložených materiálů není zřejmé, jak by toto opatření bylo naplňováno, zda by bylo realizovatelné a jaký by byl jeho dopad. Zavedení opatření nebylo v rámci „Dialogu“ zatím dostatečně diskutováno s klíčovými stakeholdery. Pokud je cílem návrhu snížení emisí škodlivin, lze předpokládat, že podobné opatření bude neúčinné – půjde jen o velmi malé procento z celkového počtu dovezených vozů.

Koncepční řešení, které by přineslo požadované efekty, je **novelizace poplatků za první registraci vozidla**, což je opatření, které nebylo více než 10 let novelizováno. V ČR platí od roku 2009 poplatky za dovozy/první registrace automobilů pro emisní normy EURO 0, 1 a 2. Tyto jsou překonány jak v čase, tak ve výši poplatků. Aktuální čísla o dovozech hovoří jasně – více jak 50 % dovezených vozidel do ČR je starší 10 let, tzn. EURO 4 včetně a níže (převažuje EURO 3 – vozy z období roku 2000 – 2004). Systémovým opatřením je tedy kompletní novelizace zpoplatnění automobilů při tzv. první registraci. Tyto vybrané finanční prostředky je pak nutno reinvestovat v systému obnovy vozového parku. Toto se bohužel neděje – z těchto peněz byla jen z menší části financována likvidace autovraků, zbytek těchto peněz využívá stát na zcela jiné účely. Uvedená novelizace by pomohla zastavit tok starších vozidel (EURO 4 a níže) s vysokými emisemi ze západu, zejm. z Německa, což je s ohledem na aktuální dění v některých německých městech velmi urgentní téma.

5. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí z dopravy, str. 2*

Znění připomínky

Požadujeme doplnit nový bod, který zní: „**přijmout opatření k odhalování odstraněných katalyzátorů u benzinových motorů.**“

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- **přijmout opatření k odhalování odstraněných katalyzátorů u benzinových motorů;**

Odůvodnění

Kromě odstraněných filtrů pevných částic u dieselových motorů jsou problémem rovněž odstraněné katalyzátory u benzinových motorů, ty pak způsobují prudký nárůst emisí NOx. Dle našeho názoru by měla být tedy navržena opatření i v této oblasti.

6. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí sektoru průmyslu a energetiky, str. 3*

Znění připomínky

V předmětné pasáži požadujeme nahradit text „další zpřísnění nad rámec BAT“ textem „**doplnění podmínek dle závěrů o BAT o další podmínky provozu zařízení**“ a za slova „...stejně jako“ doplnit slovo „jejich“.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- další snížení emisí prostřednictvím technických opatření lze očekávat v případě aplikace emisních limitů nad rámec minimálních požadavků na emisní limity přímo obsažených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED), tj. aplikací úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (BAT) v závěrech o BAT. IED umožňuje i ~~další zpřísnění nad rámec BAT~~ **doplnění podmínek dle závěrů o BAT o další podmínky provozu zařízení**, stejně jako **jejich** rozvolnění (tj. udělení výjimky) v odůvodněných případech; udělení výjimek je vázáno na posouzení ekonomické přijatelnosti technických opatření ve vztahu k dosaženému efektu na životní prostředí; problematikou možného plošného omezení výjimek z BAT pro velká spalovací zařízení se zabývá zvláštní pracovní skupina zřízená MŽP;

Odůvodnění

Úprava textace lépe odpovídá diskuzi účastníků v rámci Dialogu. Podíl dotčených zdrojů na emisích z pohledu kvality ovzduší problematických polutantů (prachové částice, BaP) je marginální a navíc se díky probíhajícím ekologizacím dále zásadně snižuje. Stanovení dodatečných podmínek ke splnění standardu kvality životního prostředí je sice teoreticky možné, nicméně, v kontextu environmentálního, ekonomického a technického zhodnocení, neefektivní.

7. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí sektoru průmyslu a energetiky, str. 4*

Znění připomínky

V předmětné pasáži požadujeme doplnit za slova „v systému EU ETS“ následující text „**kde je třeba narovnat podmínky soustav zásobování teplem a individuálních výroben tepla v oblasti zpoplatnění externalit. Při celkovém nastavení systému musí být rovněž zohledněny nepříznivé vlivy na lidské zdraví, jež produkuje lokální spalování tuhých fosilních paliv v domácnostech**“.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- rizikem v sektoru teplárenství je dopad zvyšující se ceny emisních povolenek v systému EU-ETS, **kde je třeba narovnat podmínky soustav zásobování teplem a individuálních výroben tepla v oblasti zpoplatnění externalit. Při celkovém nastavení systému musí být rovněž zohledněny nepříznivé vlivy na lidské zdraví, jež produkuje lokální spalování tuhých fosilních paliv v domácnostech**:

Odůvodnění

Doplnění vyplývá z diskuze účastníků v rámci Dialogu a z vládou schváleného Implementačního plánu Strategického rámce ČR 2030 Oblast 10.4; Opatření c). Zároveň se domníváme, že je nezbytné zohlednit vlivy emisí zejména prachových částic, které jsou důsledkem spalování tuhých fosilních paliv v lokálních topeništích.

8. Připomínka k části *Oblasti k řešení k dalšímu snížení emisí sektoru průmyslu a energetiky, str. 4*

Znění připomínky

Požadujeme odstranit poslední odrážku v předmětné části.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

- ~~„významné posílení role zemního plynu v energetickém mixu ČR je nutně spjata s riziky v oblasti energetické bezpečnosti“~~

Odůvodnění

Energetická bezpečnost plynárenského odvětví je v ČR, s ohledem na zvyšující se úroveň zabezpečení dodávek zemního plynu v důsledku pokračující diverzifikace tras a zdrojů zemního plynu, dostatečná. V rámci kontextu a účelu materiálu, který má za cíl identifikovat dodatečná opatření pro zlepšení kvality ovzduší pak předmětnou odrážku považujeme za nadbytečnou.

9. Připomínka k bodu 3. z návrhu usnesení vlády

Znění připomínky

Požadujeme z návrhu usnesení vlády vypustit bod 3. „vydat do 30. června 2019 novelu vyhlášky č. 343/2014 Sb., o registraci vozidel, která umožní provést registraci dieselových vozidel, u kterých byla schválena dodatečná úprava směřující ke splnění požadavků na produkci emisí při uvedení vozidla do provozu pouze v případě doložení, že na vozidle byla tato dodatečná úprava provedena“.

Odůvodnění

Viz odůvodnění u připomínky č. 4. Navrhujeme alternativní řešení cestou úpravy poplatků za první registraci vozidla a předkladateli nabízíme plnou součinnost v hledání efektivního řešení pro snižování emisní zátěže u dovážených vozidel.

10. Připomínka k bodu 7. z návrhu usnesení vlády

Znění připomínky

Požadujeme zkrátit termín z 31. prosince 2019 na 30. června 2019.

Úplné znění ustanovení s vyznačenými navrhovanými změnami

7. ministryni práce a sociálních věcí ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí předložit vládě do ~~31. prosince 2019~~ **30. června 2019** analýzu nastavení příspěvku na bydlení obsahující zhodnocení možností změn jeho nastavení s cílem zvýšení motivace příjemců podpory k preferenci environmentálně šetrných způsobů vytápění

Odůvodnění

Aby bylo možné změny uskutečnit již v roce 2020, je potřeba termín pro provedení analýzy zkrátit. Podle schváleného plánu legislativních prací vlády na rok 2019 má MPSV předložit vládě Návrh nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2020 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení v říjnu 2019 s tím, že by mělo platit od 1. ledna 2020. Analýza by tedy měla tomuto termínu předcházet, současně je také potřeba, aby bylo možné zohlednit případné dopady ve státním rozpočtu na rok 2020.

C. DOPORUČUJÍCÍ PŘIPOMÍNKY